

ประโยค ป.ธ. ๙
แต่งไทยเป็นมคอ
สอบ วันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๑๕

121

เมื่อสมเด็จพระสังฆมุนีศรีสรรเพชญ์พุทธเจ้าศรีรัฐพระปรมาภิเชกสัมโพธิญาณ ทรงประกาศพระศาสนาปรากฏขึ้นนั้น แผ่นดินอินเดียตอนกลางอันเรียกว่า "มัชฌิมประเทศ" แยกกันเป็นหลายอาณาเขต เป็นประเทศใหญ่บ้าง น้อยบ้าง ที่เป็นประเทศใหญ่อยู่ในครั้ง พุทธกาล มี ๔ ประเทศ คือ ประเทศมคธราชู พระเจ้าพิมพิสาร และต่อมาพระเจ้า อชาศกัตถุ เป็นใหญ่ ทั้งราชธานีอยู่ ณ เมืองราชคฤหมหานคร ประเทศ ๑ ประเทศ โภศลราชูต่อมคธราชูออกไปทางตะวันตกเฉียงเหนือ พระเจ้าปัสเสนชิต และต่อมาพระเจ้า วิฑูทกเป็นใหญ่ ทั้งราชธานีอยู่ ณ เมืองสาวัตถี ประเทศ ๑ ประเทศวังสะ พระเจ้า อุเทนอันเป็นราชโอรสของพระเจ้าปรัณฑปะ เป็นใหญ่ ทั้งราชธานีอยู่ ณ เมืองโกสัมพี ประเทศ ๑ ประเทศอวันคี ต่อประเทศวังสะลงมาข้างใต้ พระเจ้าจันทปโรชเป็นใหญ่ ทั้งราชธานีอยู่ ณ เมืองอุชเชนี ประเทศ ๑ นอกจากนี้ยังมีอาณาเขตน้อย ๆ อยู่ในมัชฌิม- ประเทศ เช่น อาณาเขตของพวกกษัตริย์สักยราชู อาณาเขตของกษัตริย์ลิจฉวี และ อาณาเขตของพวกมัลลกษัตริย์เป็นต้น อีกหลายอาณาเขต ปกครองเป็นอิสระก็มี ที่ชนอยู่ ในประเทศใหญ่อันใดอันหนึ่งซึ่งกล่าวมาก็มี การที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอน พระพุทธศาสนา ย่อมเสด็จเที่ยวจาริกไปในอาณาเขตทั้งหลาย โดยมีได้ชื่อว่า แห่งใดเป็นบ้านเขาเมืองเรา ทรงสั่งสอนแนวโน้มสัตว์ตามอุปนิสัยเสมอหน้ากัน ไม่เลือกชั้นบรรดาศักดิ์หรือดีดื้อว่า เป็น พวกนั้น พวกนี้ เพราะเหตุนี้ ผู้ที่เลื่อมใสในพระพุทธศาสนา นับแต่พระสงฆ์สาวกลงมา จนถึงอุบาสกอุบาสิกา จึงมีชนทุกชาติทุกชั้นอยู่ทุกถิ่นฐานบ้านเมืองทั่วไปในมัชฌิมประเทศ ผิดกันแต่บางแห่งมีจำนวนมาก บางแห่งมีจำนวนน้อย แต่ในสมัยพระพุทธกาลนั้น

พระพุทธานายังเป็นแต่ศาสนานึ่งในสามศาสนา ซึ่งมีจำนวนคนเลื่อมใสมาก นอกจากพระพุทธานายังมีศาสนาไตรเพทของพวกพราหมณ์ซึ่งถือกันมาแต่ก่อนพุทธกาล และศาสนาไชนะของพวกเคียรถียนิกรณต์ ซึ่งเกิดขึ้นร่วมราวพุทธกาล ทั้งสองนี้เป็นต้น ๆ

ในสมัยครั้งพุทธกาลนั้น พวกที่นับถือพระพุทธานับถือแต่พระพุทธานับถือพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธานับถือพระสงฆ์พุทธสาวกทั้งหลายเป็นหลักพระศาสนา เรียกรวมกันทั้ง ๓ ว่า “พระไตรสรณคมน” หมายว่าผู้นับถือในพระพุทธานับถือพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธานับถือพระสงฆ์พุทธสาวกทั้งหลายเป็นสรณคมน เมื่อพระพุทธานับถือพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธานับถือพระสงฆ์พุทธสาวกทั้งหลายเป็นสรณคมนแล้วทั้งนั้น ๆ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

ประโยค ป.ธ. ๙

123

แต่งไทยเป็นมคอธ

สอบ วันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๑๕

ยทา หิ สมฺมาสมฺพุทฺโธ อนุทฺถวํ สมฺมาสมฺโพธิ อภิสมฺพุทฺโธ
 ปวคฺคิปปวธรรมมจกโก พุทฺทมจวริยํ ปกาเสติ, ททา ชมฺพุทฺธิปฺสฺส มชฺฌิมโ
 ภูมิตฺโส มชฺฌิมเทโสติ ปญฺญาโต ๖ ทสฺส อาณกฺเขตฺถานิ มหาเทสาคิปี
 ชุทฺทกเทสาคิปี ปริจฺฉินฺนานิ อเหตุ ๖ พุทฺธบุปฺบาทกาเล เจตฺถ จตฺตาริ มหารฏฺจานิ
 มคฺชรฏฺจํ โกสฺสรฏฺจํ วัสฺสรฏฺจํ อวฺนทฺริฏฺจญฺจาติ ปญฺญาธิสุ ๖ มคฺชรฏฺเจ
 ปนฺเตถ ราชา พิมฺพิสาโร ราชฺช กาวเรตี ๖ ทสฺสจฺเจเนน อชาตสฺสทฺถุ นาม
 ราชา ๖ ทสฺส จ ราชคหํ นาม นครํ ราชธานี อโหตี ๖ มคฺชรฏฺจทสฺส
 ปจฺฉินฺนํ อนุทิสาย โกสฺสรฏฺเจ ปเสนทิ นาม ราชา ราชฺช กาวเรตี ๖
 ทสฺสจฺเจเนน วิทฺฐาโก นาม ราชา ๖ ทสฺส จ สวาคฺคิ นาม นครํ
 ราชธานี ๖ วัสฺสรฏฺเจ ปรมุทฺตปรมุทฺโต ปุคฺคโต อุเทโน นาม ราชา ราชฺช
 กาวเรตี ๖ ทสฺส จ โกสฺสมุทฺตี นาม นครํ ราชธานี ๖ วัสฺสรฏฺจทสฺส, ทกฺขินฺนํ
 ทิสาย อวฺนทฺริฏฺเจ จญฺทาปฺชฺชโรโต นาม ราชา ราชฺช กาวเรตี ๖ ทสฺส จ
 อุชฺเชนํ นาม นครํ ราชธานี ๖ อปรานีปํ ปนฺเตถ ชุทฺทกานิ อาณกฺเขตฺถานิ
 สกฺยราชฺชนํ สิจฺฉวิราชฺชนํ มลฺลราชฺชนญฺจ อาณกฺเขตฺตณฺติ เหวมาทฺธินิ พุทฺธิ
 อเหตุ ๖ ทศฺถ จ ยศฺถ กศฺถจิปิ ราชา ราชฺช กาวเรตี, ยศฺถ กศฺถจิปิ
 อีสฺสรวิยํ ยถาวุทฺตานิ มหารฏฺจานมมฺยจทสฺส วสานุกํ อโหตี ๖

ยสฺมา หิ พุทฺโธ ภควา อทุกฺกตฺตานียกฺกทณฺเภาเวน คามนิกมาทิสฺสุ
 จาริกํ จรมาโน พุทฺทมจวริยํ ปกาเสติ มุโขโลกนาภาวโต เวนเนยฺยานํ ธมฺมุปฺปนิสฺสยวเสน

ธมฺมํ เทเสติ, ตสฺมา ยา กาจิ พุทฺธสาสนเน อภิปุสฺสนฺนา สวากสงฺฆํ
 อาทิ กคฺวา ยาว อุปาสกา จตฺสโส พุทฺธปริสา, สพุพาเปทา นานานามา
 นานาโคกฺคา นานาขุจา นานากุลา หุคฺวา มชฺฌิเมสฺ ชนปฺเทศฺ ความนิคมที่สุ
 อเหตุ ๖ อยมุปนฺคาสฺ วิเสโส กคฺคฺจิ พหฺกา อเหตุ กคฺคฺจิ อปุปกาติ ๖

พุทฺธปุปาทกาเล ปน พุทฺธสาสนํ ยานิ คีณิ วา จกฺคาโร วา
 สทฺธิสงฺฆาตานิ สาสนานิ พหฺเกทธิ มนุสฺเสทธิ มานิตานิ อเหตุ ปุชิตานิ,
 เทสมญฺญตฺรว ๖ คโค อปฺรา พุราหมณฺณํ ทิวทสงฺฆาตา สทฺธิ พุทฺธปุปาทกาลโค
 ปุพฺเพ มานิตา อโหสิ ปุชิตา ทิตฺตฺยานญฺจ นิกฺคณฺจํ ชินฺสฺส สทฺธิ
 พุทฺธสฺส อปุปฺนฺนกาเลเยว อปุปฺชฺชิตฺติ เอวมาทิกกา เทว สทฺธิโอ อเหตุ ๖

พุทฺธสฺส ธรรมานกาเล ทิ พุทฺธมามกา พุทฺธ ธรรมํ สงฺฆญฺจ
 สรณํ คตา ๖ อิทมฺปิ วุจฺจติ ทิสฺรณคฺมนนฺติ ๖ นทฺถเวญฺจํ วคฺตุ พุทฺธสาสนเน
 เจคิย ๖ ยานิ กานิจิ ทิสฺรณคฺมนโต ปฺรานิ พุทฺธสาสนเน เจคิยานิ, ทานิ
 สพุพานเว พุทฺธปรินิพฺพานโต ปจฺจา อปุปฺชฺชิตฺสุ ๖